

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100919

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-10-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дашак Євген Леонідович

2. Yevhen Dashak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1016-4311

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: музичне мистецтво

Дата захисту: 24-10-2023

Спеціальність за освітою: музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Наказ № 2146

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41, 18.41.45.11, 18.41.09.15

Тема дисертації:

1. Фортепіанна творчість Йозефа Маркса: специфіка перетворення традицій
2. Joseph Marx's piano work: the specifics of the transformation of traditions

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене постаті австрійського композитора, музичного критика й філософа, педагога й піаніста Йозефа Маркса (1882–1964). У його творчому доробку – багато камерно-інструментальних, симфонічних та хорових опусів, а також понад 150 камерно-вокальних творів. Досвідчений піаніст і концертмейстер, Й. Маркс збагатив скарбницю світового фортепіанного репертуару двома фортепіанними концертами («Романтичний концерт» мі мажор і Три п'єси для фортепіано з оркестром «Castelli Romani»), фортепіанними циклами «Шість п'єс для фортепіано» та «Історії метеликів», а також низкою окремих фортепіанних п'єс. Визначено, що останніми десятиліттями розпочався справжній сплеск зацікавленості творчістю Й. Маркса в концертних аудиторіях і в науково-дослідній сфері. Після смерті композитора його творча спадщина була майже забута навіть на батьківщині (за винятком камерно-вокальних творів), проте в 1990-х роках на афіші повернулися обидва фортепіанні концерти, «Осінь

симфонія», камерно-інструментальні й хорові опуси. Сучасні музикознавці А. Хольцер, В. Маріхарт, К. Мора та інші продовжили дослідження доробку Й. Маркса, розпочате у працях його учнів А. Лісса та Е. Верби ще за життя композитора. З'ясовано, що в Україні творчість Й. Маркса досі практично не була об'єктом дослідження. Однак митець залишив помітний слід в історії української музики: серед його учнів – такі яскраві українські музиканти, як композитор і піаніст Н. Нижанківський, скрипаль і композитор Р. Придаткевич, перша українська композиторка С. Туркевич-Лукіянович, піаніст-віртуоз і композитор Т. Микиша. Вокальні твори Й. Маркса протягом десятиліть є в репертуарі українських співаків. З 2017 року автор цієї дисертації став першим в Україні виконавцем ряду фортепіанних і камерно-інструментальних творів Й. Маркса. Тож дослідження й популяризація спадщини цього австрійського композитора в Україні є доцільними і своєчасними. Вивчення доробку Й. Маркса розширює наші уявлення про культурно-мистецьку ситуацію в Австрії першої половини минулого століття, розкриває нові аспекти історії фортепіанної та камерної музики у ХХ ст., сприяє залученню актуальної наукової проблематики співвідношення традицій і новаторства, пізнього романтизму, модернізму, музичного югендштилю тощо. Вперше у вітчизняному музикознавстві представлена деталізована біографія Й. Маркса з аналізом основних життєвих та творчих етапів. Охарактеризовані всі сфери творчої діяльності митця: композиторська, музично-теоретична, музично-критична, педагогічна та суспільно-культурна. Виявлено, що як випускник філософського факультету Університету Грацу та учень А. Майнонга, Й. Маркс сформував власну чітку систему філософсько-естетичних поглядів, яку послідовно обстоював протягом життя. Митець став автором одного з перших теоретичних досліджень психології сприйняття звуку і тональності, яку вважав універсальним законом. Й. Маркс один із найвизначніших викладачів композиції ХХ століття: за сорок років із його класу вийшли понад 1250 учнів з різних країн світу. Визначені причини передчасного завершення композиторської діяльності (1946, за 18 років до смерті) і тривалого забуття доробку Й. Маркса. Насамперед це консерватизм та усталеність музично-естетичних поглядів, що мало-помалу віддалили його від актуальних тенденцій розвитку західноєвропейського музичного мистецтва. Також це частковий збіг естетичних поглядів митця з культурною ідеологією нацистської партії, що стало причиною упереджених звинувачень у співпраці з нацистським урядом. Значну увагу приділено проблемі діяльності Й. Маркса в межах культурної політики Третього Рейху: доведено, що митець був змушений продовжувати свою творчу та суспільну роботу, однак не поділяв і не підтримував нацистську ідеологію. Життєвий шлях Й. Маркса відображає багатоплановість аспектів творчого існування митця першої половини ХХ століття. Окреслені естетичні засади творчості Й. Маркса. Акцентовано на проблематиці зв'язків творчості композитора з національними особливостями австрійського мистецького менталітету. Показано, що традиціоналізм Маркса та його однодумців мав дві складові: культурно-політичну («охорона традицій» як наріжне питання культурно-мистецької політики тогочасної Австрії) та естетично-психологічну (страх перед «руйнівними» новаціями авангардистів). Творча та суспільно-культурна діяльність Й. Маркса була спрямована на підтримку світового авторитету Австрії як «культурної наддержави». Називаючи себе «романтичним реалістом», митець визначив своєю естетичною метою збереження традицій тональної музики, плекання ідеалів краси, витонченості та гармонії в мистецтві.

2. The dissertation study is devoted to the personality of the Austrian composer, music critic and philosopher, teacher and pianist Joseph Marx (1882–1964). The creative heritage of the composer includes a significant number of chamber, symphonic and choral opuses, as well as more than 150 vocal works. A brilliant pianist and concertmaster, J. Marx enriched the treasury of the world piano repertoire with two piano concertos (“Romantic Concerto” in E major and Three Pieces for Piano with Orchestra “Castelli Romani”), piano cycles “Six Pieces for Piano” and “Stories of butterflies”, as well as a number of separate piano pieces. It has been defined that in recent decades there has been a revival of interest in J. Marx’s work in concert halls and in the scientific and research area. After the composer’s death, his legacy was almost forgotten even in his homeland (with the exception of chamber and vocal works), but in the 1990s both piano concerts, “Autumn Symphony”, chamber and choral opuses returned to the repertoire. Works of modern musicologists A. Holzer, W. Marihart, C. Mora and others continued the study of J. Marx’s work, begun by his students A. Liess and E. Werba during the composer’s lifetime. It has been established that in Ukraine the work of J. Marx has hardly been the object of research until today. At the same time,

the artist left an important influence on the history of Ukrainian music: among his students are such bright Ukrainian musicians like the composer and pianist N. Nyzhankivskiy, the violinist and composer R. Prydatkevych, the first Ukrainian woman composer S. Turkevich-Lukiyanovych, the virtuoso pianist and composer T. Mykysha. The vocal works of J. Marx have been a part of the repertoire of Ukrainian vocalists for decades. Since 2017, the author of this dissertation became the first performer of a number of piano and chamber-instrumental works by J. Marx in Ukraine. Therefore, the research and popularization of the legacy of this Austrian composer in Ukraine is appropriate and timely. The study of the work of J. Marx expands our knowledge of the cultural and artistic situation in Austria in the first half of the last century, reveals new aspects of the history of piano and chamber music in the 20th century, contributes to the involvement of current scientific issues of the relationship between tradition and innovation, late romanticism, modernism, the musical Jugendstil, etc. For the first time in Ukrainian musicology, a detailed biography of J. Marx with an analysis of the main life and creative stages is presented. All spheres of the artist's creative activity are characterized: compositional, theoretical, critical, pedagogical and socio-cultural. It has been established that as a graduate of the Faculty of Philosophy of the University of Graz and a student of A. Meinong, J. Marx formed his own clear system of philosophical and aesthetic views, which he consistently followed throughout his life. The artist was the author of one of the first theoretical studies of the psychology of sound perception and tonality, which he considered a universal law. J. Marx was one of the most prominent composition teachers of the 20th century: over 1,250 students from different countries of the world graduated from his class in forty years. The reasons for the untimely completion of the composer's professional work (1946, 18 years before his death) and the long-term oblivion of J. Marx's work have been determined. First of all, it is conservatism and static musical and aesthetic views, which gradually distanced the composer from the current trends in the development of Western European musical art. It was also a partial coincidence of the artist's aesthetic views with the cultural ideology of the Nazi party, which led to prejudicial accusations of collaboration with the Nazi government. Considerable attention is paid to the problem of J. Marx's activity within the cultural policy of the Third Reich: it is proved that the artist was forced to continue his creative and social work, but did not share or support the Nazi ideology. The life path of J. Marx reflects the diverse aspects of the artist's creative existence in the first half of the 20th century. The aesthetic principles of J. Marx's work are outlined. Emphasis is placed on the problems of connections between the composer's work and the national characteristics of the Austrian artistic mentality. It is shown that the traditionalism of Marx and his like-minded people had two components: cultural and political ("protection of traditions" as a cornerstone of the cultural and artistic policy of Austria at that time) and aesthetic and psychological (fear of the "destructive" innovations of the avant-garde). J. Marx's creative and socio-cultural activities were aimed at supporting the world authority of Austria as a "cultural superpower".

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Дашак Є. Л. Йозеф Маркс: композитор, філософ, педагог, громадський діяч // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2018. № 3(40). С. 51–65.
- Дашак Є. Л. «Рапсодія», «Скерцо» та «Балада» для фортепіанного квартету Йозефа Маркса: пізньоромантичні принципи формоутворення // Київське музикознавство. Київ, 2019. Вип. 59. С. 43– 62.

- Дашак Є. Л. «Романтичний концерт» для фортепіано з оркестром Йозефа Маркса в аспекті естетики пізнього романтизму // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. Вип. 130. С. 69–88.
- Дашак Є. Л. «Шість п'єс для фортепіано» Йозефа Маркса в контексті жанрово-стильових пошуків початку ХХ століття // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 61. Т. 1. С. 103–108.
- Дашак Є. «Castelli Romani» Й. Маркса в контексті перетворення традицій романтичного програмного симфонізму // Znanstvena misel. Ljubljana, 2021. № 53. Р. 3–13.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Неболюбова Лариса Сергіївна

2. Larysa S. Nebolubova

Кваліфікація: к.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Молчанова Тетяна Олегівна

2. Tetiana O. Molchanova

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2152-7341

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сердюк Ярослава Олександрівна

2. Yaroslava O. Serdyuk

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4007-5563

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонова Олена Григорівна

2. Olena H. Antonova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6253-8138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безбородько Олег Анатолійович
2. Oleg A. Bezborodko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7031-4078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Редя Валентина Яківна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Редя Валентина Яківна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Волосатих Ольга Юріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна